

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**



*Присвячено 215-річчю заснування
ХНПУ імені Г.С. Сковороди*

**СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
22 ЛИСТОПАДА 2019 РОКУ**

ХАРКІВ – 2019

УДК 37.015.31:316.42
ББК 74.60
С91

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 6 від 05.11.2019 р.).

Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 22 листопада 2019 р. / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2019. 145 с.

Збірка містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої сучасним проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі, реаліям і тенденціям розвитку професійної діяльності фахівців соціальних інституцій з вирішення актуальних проблем соціальної роботи.

Матеріали представляють інтерес для науковців і практиків у галузі соціальної і соціально-педагогічної діяльності, науковців-початківців (здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів спеціальності «Соціальна робота») й практиків – фахівців соціальних інституцій.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019.

© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2019.

© Васильєва М.П., 2019.

Макар Л.М. ДІЄВІСТЬ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ В РОБОТІ З РІЗНИМИ ГРУПАМИ КЛІЄНТІВ.....	31
Митцева О.С. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ: СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ.....	33
Печерських Т.П. САМООРГАНІЗОВАНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР – ІННОВАЦІЙНА МЕТОДИКА СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	34
Свічкач В.Р. СУСПІЛЬНО-КОРИСНА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМІТЕТІВ ПОЛІПШЕННЯ ПОБУТУ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ 20-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ.....	36
Шеплякова І.О. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	38
ТЕЗИ здобувачів вищої освіти	41
Авдашкова А.І. АНАЛІЗ ДОСВІДУ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ЯПОНІЇ.....	41
Артюшенко В.В. СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ ЕТНОПЕДАГОГІЧНИМИ ЗАСОБАМИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	42
Барбіна Ю.Ю. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	43
Борсук Т.О. ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ДИСМОРФОМАНІЇ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ.....	43
Бувалкіна Ю.С. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ.....	45
Буркова М.В. АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ У ДІТЕЙ-СИРІТ.....	47
Візіренко О.В. СОЦІАЛЬНО–ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З ПРОФОРІЄНТАЦІЇ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	48
Галас Т.В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	49
Герасименко А.Ю. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО КОРЕКЦІЇ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	50
Голуб Д.Ю. ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПРОФІЛАКТИКИ КОМП'ЮТЕРНОЇ АДИКЦІЇ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	51

Огляд наукової літератури присвяченої висвітленню проблем підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи в інклюзивному середовищі, свідчить, що аналіз проблем з даного напрямку дослідження зосереджено у працях: М. Бевзюк, І. Демченко, Е. Данілавичюте, А. Колупаєвої, С. Литовченко, Ю. Найди, І. Малишевської, О. Мартинчук, Г. Першко, Л. Савчук, Н. Софій. Автори, розкриваючи професійну підготовку майбутніх соціальних працівників як соціально-педагогічну проблему, підкреслюють її значення, визначають форми і методи підготовки до оволодіння знаннями та навичками роботи в інклюзивному середовищі, у ході виробничої практики вдосконалювати інклюзивну компетентність.

У Законі України „Про освіту” поняття „інклюзивне освітнє середовище” пояснюється, як „сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей”.

У теорії та практиці вищої освіти накопичено значний досвід, який може стати основою для формування кваліфікованого фахівця. Так, у роботах науковців обґрунтовано науково-теоретичні підходи впровадження інклюзивного навчання у освітній процес (А. Колупаєва, С. Миронова); проаналізовано нормативно-правові аспекти інклюзивної освіти (Ю. Богінська, Л. Миськів, Т. Пилипенко); розглянуто створення інклюзивного освітнього середовища в системі вищої освіти (Т. Бондар, О. Глузман, О. Дікова-Фаворська, К. Кольченко, П. Таланчук); проведено аналіз теоретичного та практичного застосування інклюзії у загальноосвітніх закладах (В. Бондар, О. Бородіна, І. Калініченко, В. Костюк, В. Маланчій, Л. Прядко); вивчено особливості впровадження інклюзивного навчання у дошкільних закладах (А. Волосяк, О. Кас’яненко, І. Кузава, С. Чупахіна). Не зважаючи на різні аспекти дослідження визначеної проблеми, науковці відмічають, що професійна підготовка майбутніх соціальних працівників є необхідною передумовою їх становлення як професіонала, соціально компетентних, психологічно зрілих особистостей, що володіють високою фаховою майстерністю, сучасним світоглядом, а також обізнані у сучасних проблемах інклюзії. О. Добровицька підготовку майбутніх соціальних працівників до роботи в освітньому інклюзивному середовищі як: процес і результат оволодіння цінностями соціальної та соціально-педагогічної діяльності, професійно-необхідними знаннями, вміннями і навичками, формування професійно-важливих особистісних якостей, які є основою готовності до професійної соціальної та соціально-педагогічної роботи в інклюзивному середовищі.

Отже, аналіз науково-практичної літератури присвяченої висвітленню проблем підготовки майбутніх фахівців в умовах інклюзивного освітнього середовища демонструє той факт, що сучасний соціальний працівник зобов’язаний володіти знаннями та навичками роботи в інклюзивному середовищі, застосовувати спеціальні прийоми та методи, вдосконалювати інклюзивну компетентність.

Герасименко А.Ю.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО КОРЕКЦІЇ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Науковий керівник - кандидат педагогічних наук, доцент Н.О. Єсіна

Сучасний етап розвитку української державності характеризується нестабільністю соціально-економічної, політичної систем, що призводить до нівелювання системи загальнолюдських цінностей. Проявом цього стає посилення негативних тенденцій, які провокують девіантну поведінку особистості. Особливо вразливою соціальною групою щодо розвитку девіантної поведінки є діти, зокрема підліткового віку. Так, за офіційними

статистичними даними МВС України упродовж останніх десяти років рівень дитячої злочинності виріс удвічі. Загалом на обліку правоохоронних органів перебувають близько 70 тисяч неповнолітніх. Це зумовлює необхідність теоретичного аналізу девіантної поведінки підлітків як актуальної соціальної проблеми, зокрема задля розробки ефективної системи корекційної соціально-педагогічної роботи щодо її подолання.

На основі аналізу наукових праць М. Волошенко, Л. Тюпті «соціальну корекцію» визначено як діяльність соціального суб'єкта з виправлення тих особливостей психологічного, педагогічного і соціального плану, що не відповідають прийнятим у суспільстві моделям і стандартам. Корекційний соціально-педагогічний вплив може здійснюватися за такими напрямками, як: відновлення (відтворення тих якостей соціального суб'єкта, що переважали до появи відхилення); компенсування (посилення якостей діяльності соціального суб'єкта, що можуть замінити втрачене в результаті певних порушень); стимулювання (активізація позитивних якостей, діяльності соціального суб'єкта, формування визначених ціннісних орієнтацій, установок окремих індивідів, створення позитивного емоційного фону і відносин у мікросоціумі) та виправлення (заміна негативних властивостей, якостей соціального суб'єкта на позитивні).

Слід зазначити, що забезпечення ефективної корекційної соціально-педагогічної роботи з підлітками девіантної поведінки є комплексною соціальною проблемою, вирішення якої вимагає залучення до взаємодії різних соціальних інституцій. При цьому провідна роль у цьому процесі належить фахівцям соціальної галузі, і, насамперед, соціальному педагогові закладу загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО). Це, у свою чергу, зумовлює потребу в професійній підготовці майбутніх фахівців соціальної галузі до роботи з корекції девіантної поведінки підлітків в умовах ЗЗСО.

Проведений аналіз наукових джерел засвідчив, що теоретичні аспекти професійної підготовки фахівців соціальної галузі розкрито у працях вітчизняних (Р. Вайнола, М. Васильєва, Н. Кабусь, В. Костіна, О. Карпенко, В. Поліщук, С. Харченко та ін.) та закордонних (О. Абдуліна, М. та Ю. Галагузови, В. Сластьонін, О. Холостова та ін.) учених. Проблеми підготовки майбутніх соціальних працівників до профілактично-корекційної роботи з різними соціальними суб'єктами частково репрезентовано в дослідженнях О. Волошенко, І. Зверєвої, М. Малькової, І. Романюка, І. Сидорук та ін.; до профілактично-корекційної роботи з педагогічно занедбаними підлітками – М. Ярошко. Проте, недостатньо розробленими залишилися технологічні аспекти роботи соціального педагога з корекції девіантної поведінки підлітків в умовах ЗЗСО. Також потребує удосконалення комплекс засобів підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі до визначеної роботи.

Таким чином, удосконалення системи корекційної соціально-педагогічної роботи з підлітками девіантної поведінки у ЗЗСО є актуальною соціальною проблемою. Ефективність такої роботи у ЗЗСО залежить від комплексності корекційного впливу та професіоналізму суб'єктів, які його здійснюють, насамперед, фахівців соціальної галузі. Отже, необхідним є забезпечення якісної професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до корекції девіантної поведінки підлітків, зокрема у закладі загальної середньої освіти.

Голуб Д.Ю.

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПРОФІЛАКТИКИ КОМП'ЮТЕРНОЇ АДИКЦІЇ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Науковий керівник - доктор педагогічних наук, доцент Н.Д. Кабусь

На даному етапі розвитку людства комп'ютерні технології дуже міцно закріпилися у нашому житті. Багато людей, а частіше саме молодь та підлітки, не можуть уявити свого